

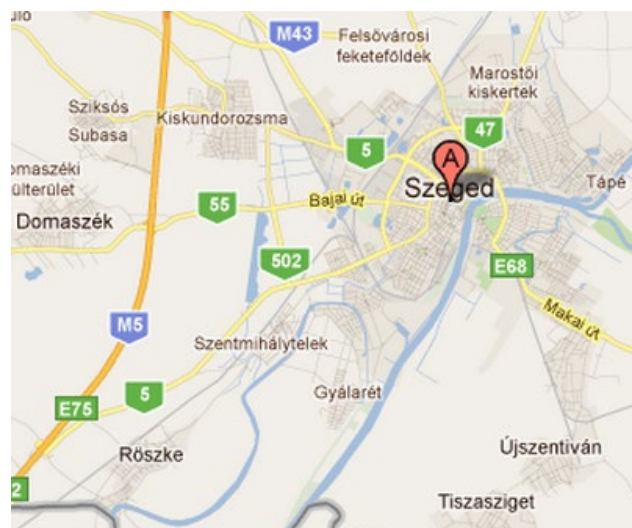
Pávai István
Javaslatok a Magyar Népzenei Antológia térképhez

- Fontos előzetesen leszögezni, hogy nem közigazgatási egységeket kívánunk térképre vinni, hanem olyan településeket, amelyek a gyűjtés pillanatában a helyi lakosság tudatában önálló entitással, s így saját elnevezéssel rendelkeztek.
- Én továbbra is azt javasolnám, hogy a mai állapotot vigyük térképre, és azon belül jelöljük olyan településrészeket is, amelyek ma is léteznek, de közigazgatásilag nincs önállóságuk.
- Ezen belül meg lehet különböztetni ténylegesen bekebelezett (a város részévé vált), vagy csak oda-csatolt, de ma is jól elkülönülő települést.
- Az olyan esetekben, amikor a gyűjtés korabeli állapot eltér a maitól, a településre vitt egérmutató hintben előhozna egy magyarázatot. Pl. alább Röszkeszenthálytelke esetében az üzenetben ez állna, akár Röszke, akár Szenthálytelke fölött tartanánk a mutatót: „A gyűjtés időpontjában Röszke és Szenthálytelek együtt alkotta a Röszkeszenthálytelek nevű települést. Azóta Röszke önállósult, Szenthálytelek pedig Szeged része lett”. Kis többletmunkával úgy is ki lehetne írni, hogy pontosan megadjuk, melyik időszakban voltak egyesítve, mikortól váltak külön stb.
- Abban az esetben, ha nem bekebelezett (beépült) településről van szó, akkor én nem jelezném ki a fölöttes települést, csak akkor, ha onnan is van gyűjtés. Ez jelenleg így van a térképen pl. Parádóhuta esetében, ahol Parád nem jelenik meg a térképen. Máshol viszont fel van tüntetve, pl. Kostelek esetében Szépvíz, de persze, aki pusztán a térképet szemléli, nem is gondolja, hogy azért van ott Szépvíz, mert 1914-ben Kostelek oda tartozott, inkább Gyimesfelsőlokra gyanakodna, mert az van közelebb, de ma Kostelek Ágashoz tartozik, így sehogy sem jó ez így.
- Így tehát az a fajta dűltbetűs szedés és nempirosazott karika sem kellene, ami Homokmégy mellett Drágszélnél és Öregcsertőnél van. Egyrészt következtlen, mert a gyűjtési hely máshol mindig piros karika, másrészt, még nagyon sok település esetében kellene akkor így dűltbetűzni, mert nem községközpont.
- Engem minden más megoldás érdekel, de talán az jogos elvárás lehet, hogy bármilyen döntés születik azt következetesen kell alkalmazni a térkép egészén, és ha attól van következtlenség, hogy az adatbázisban (a forráskiadványokon) vannak egymásnak ellentmondó elvek a jelölésben, akkor szerintem ott is egységesíteni kellene és javítani.

Szeged Röszeszentmihálytelek Csongrád

Javaslat: Röszke, Szentmihálytelek (egérkurzor: lásd fennebb)

Indoklás: Röszke önálló község lett, Szentmihálytelek pedig Szeged része. Az alábbi modellt kellene valahogy megjeleníteni. Térképet is mellékeltem.

Gyimesbükk Bálványospataka Halaspataka Csík

Javaslat: Halaspataka (Bolovăniș)

Indoklás: Halaspataka a Bálványospataka nevű településnek egyik mellékvölgye. Ismereteim szerint nincs román neve, tehát a fölöttes egység román (és magyar) nevével lehet azonosítani. Bálványospataka saját templommal rendelkezik, 1956-ban még önálló község volt. Gyimesbükk megjelölését szükségtelennek tartom, mert ha mégis, akkor Kászonimpér esetében is meg kellene adni a mai községnevet, Kászonaltíz.

Poga Mohipusztá Borsod

Javaslat: Muhi, Muhipusztá (mindkettőt fölvenni)

Indoklás: Mohipusztá vagy Muhipusztá a gyűjtés idején ténylegesen létező településrész volt. Már a 19. században is szerepel Muhipusztá néven is. Trianon előtt Poga kisközéghez tartozott, utána Pogával együtt több környező községhez csatoltatták. Később Poga Muhipusztával együtt Muhi néven önálló község lett. A névváltás (1928) oka abban keresendő, hogy Muhipusztá helyén a középkorban Muhi nevű mezőváros volt, ami később elpusztult. Gondolom, emiatt preferálták az átnevezők a Muhipusztá nevet a Mohipusztá helyett, így én is ezt javaslom.

Térképen: A mellékelt térkép szerint kellene Poga helyére Muhit felvenni, s attól délnyugatra Muhipusztát.

Tanulság: Ilyenkor is látszik, hogy miért kerülünk bajba, ha az 1914-es helységnévtárat akarjuk minden időkre ráerőltetni.

Szépvíz Kostelek Csík Coşnea Frumoasa Ágas

Javaslat: Kostelek (Coşnea) (egérkurzor: magyarázat)

Indoklás: Nem látom szükségesnek Szépvíz megjelölését, mert sem település szerkezetileg nem tartoztak oda, sem a lakosság nem székely, mint Szépvízen, hanem gyimesi csángók. Korábban azért tartozott kizárólag közigazgatásilag Szépvízhez, mert egy olyan havasi területen jött létre Kostelek, amely Szépvíz község birtoka volt, de a községtől igen messze. Mind a mai napig nincs rendes út Szépvízre, de Ágással is igen laza a kapcsolata. Pl. ha a Google-mapsba beírod, hogy tervezzen útvonalat Kostelek és Szépvíz vagy Ágas között, ezek az üzenetek jelennek meg:

„A program nem képes útvonaltervet készíteni **Szépvíz, Románia és Kostelek, Románia** között.”

„A program nem képes útvonaltervet készíteni **Agăș, Románia és Kostelek, Románia** között.”

Így én Ágas kiírását is szükségtelennek és következetlennek tartom.

Tápé – Csongrád Szeged Tápé

Javaslat: Tápé (jól van a térképen, egérkurzorra jöhet: Ma Szeged része.)

Szádvárborsa Szilice Gömör és Kis-Hont Silica

Javaslat: Szádvárborsa (Silická Brezová), Szilice (Silica) – jól van így a térképen.

Az adatbázisban Szádvárborsa-Szilice javítandó Szilicére.

Indoklás: Az adatbázisban tévesen szerepel Szilice helyett Szádvárborsa-Szilice. Mindkét településről van gyűjtés az anyagban, a zenekar szilicei az énekes szádvárborsai.

Pásztó, Hasznos a térképen rendben, utóbbinál egérkurzorra jöhet: Ma Pásztó része.

Hédervár, **Károlymajor rendben, egérkurzorra: Hédervár része.**

Vajdakamarás (Vaida-Cămăraș) rendben.

Válaszút (Răscruci) rendben.

Türe (Turea) rendben, nem kell Gârbău.

Nagysármás (Sărmașu) rendben.

Parádóhuta rendben, nem kell Parád is.

Vadász (Vânători) rendben.

Andrásfalva (Măneuți) rendben.

Józseffalva (Vornicenii Mici) renben.

Kászonimpér (Imper) rendben.

Hárskút (Lipvnik) rendben.

Szadvárborsa (Silická Brezová) rendben.

Váralmás (Almașu) rendben.

Visa (Vișea) rendben.

Jobbágytelke (Sâmbriaș), így helyes.

Vajdaszentivány (Voivodeni) rendben.

Gajcsána (Găiceana) rendben.

Külsőrekecsin (Fundu Răcăciuni), nem kell kötőjel.

Lujzikalagor (Luizi-Călugăra) rendben.

Rácsila (Gârlenii de Sus) rendben.

Nagymoha (Grânari) rendben.

Balassagyarmat gyűjtési hely.

Szécsény gyűjtési hely.

Menyhe (Mechenice) rendben, (nem Mehenice).

Homokméggy gyűjtési hely.

Homokméggy rendben.

Homokméggy tartozékai esetében lásd a bevezetőben leírtakat.

Külön település Homokmégy körül: Öregcsertő, Drágszél, Halom. Mindhárom szerepel az adatbázisban, de Homokmégy- előtaggal. Az adatbázis javítandó.

Csorna szerepel az adatbázisban, de nem így, hanem Kalocsa-Csornaként. Javítandó Csornára. A térképen jelenleg nincs rajta, fel kell venni. Amúgy Öregcsertőhöz tartozik jelenleg.

Szakmár rendben.

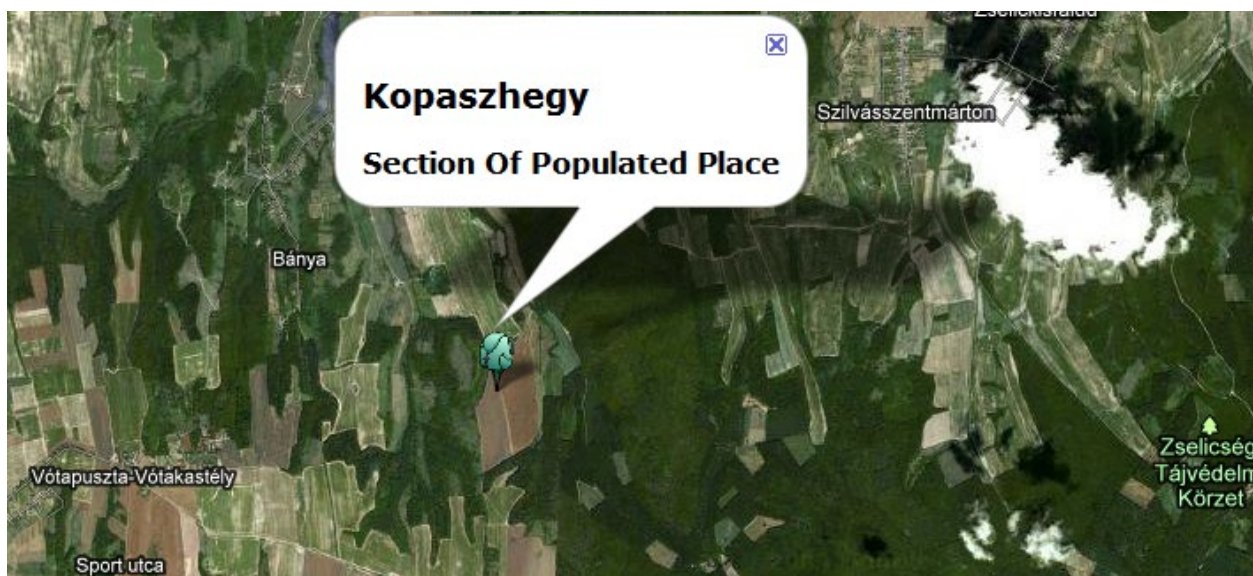
Felsőerek, Keserútelek rajta van a térképen, de gyűjtési helynek kellene jelölni. Az adatbázisban Szakmár- előtaggal szerepelnek, amit javítani kell.

Kiskunhalas benne van az adatbázisban, gyűjtési hely.

Imszovác. Nekem az az érzésem, hogy mai horvát neve Imsovac és nem Imsovci.

Bárdudvarnok nem gyűjtőhely, csak Kopaszhegy, adatbázisban javítani kellene.

Indoklás: 1913-ban Bárdudvarnok még nem létezett, később hozták mesterségesen létre 4 település adminisztratív egyesítéséből, amiben nem volt benne Kopaszhegy. Ma Bárdudvarnok község 16 települést foglal magában igen nagy szétszórt területen, tehát nincs szó beépülésről, összenövésről. Én a neten máshol találtam elhelyezkedve, mint ahogy az MNA térképen szerepel:

Buzsák mégis szerepel a gyűjtési helyek között: MNA3_03_03e, fel kell venni a térképre.

Gálosfa nem gyűjtőhely, csak Kistótváros, adatbázisban, térképen javítandó.

Kutas (nem gyűjtőhely) és Szentá (gyűjtőhely) községekhez tartozik egy-egy Szőlőhegy nevű településrész, mindkettő gyűjtőhely. Úgy tűnik, ezek nem annyira önállóak, itt indokolt lehet az anyatelepülés feltüntetése, amint most is van a térképen. Ám sok esetben a térképről nem egyértelmű, hogy melyikhez tartozik, mert a közelben több másik is van, ezért tartom én jobbnak az egérkurzorra előjövő magyarázatos megoldást. Ha mégis marad a mostani (szürke anyatelepülés) megoldás, akkor talán kellene egy összekötő, de nem érintő vonalat tenni a kistelepülés és az anyatelepülés közé. És ilyen esetben a kistelepülés karikáját mindenképpen pirosra jelölném, hiszen az a gyűjtőhely.

Mesztegyő Hosszúvízpuszta

Javaslat: Hosszúvíz (Mesztegyő nem gyűjtőhely, adatbázisban javítandó)

Indoklás: Ez a mai neve, de 1882-ben is így szerepel önálló községként. Hosszúvíz nem egy tanya, hanem 1760 körül alapított falu német telepésekkel, rendes utcával, nem szórványházakkal, a harmincas években 325 lakossal. 1963-tól Mesztegyő társközsége, tehát nem résztelepülés, benne van a mai községek hivatalos jegyzékében. Hosszúvízpuszta valószínűleg nem maga Hosszúvízzel azonos, hanem annak egy pusztája, s mivel puszta néven egy ilyen része van, feltehetően Virágos-pusztáról van szó. Másik településrésze Cserfekvés. Emiatt nem látom indokoltnak Mesztegyő településrészeként való feltüntetését.

Nikla Hódoshátihegy

Javaslat: Hódoshát, ez a mai neve. Nikla nem gyűjtőhely, csak községközpont.

Pödörpuszta gyűjtési hely, Somogyaszaló nem. Valóban településrész, tanyaszerű.

Diópuszta gyűjtési hely, Vásárosbéc. Valóban településrész, tanyaszerű.

Kapuvár, Sopron, Enying, Várpalota, Zirc, Tapolca gyűjtési helyek.

Nyírábrány Kisfülöppuszta Szabolcs Fülöp

Javaslat: Fülöp, ez a mai neve, és nagyközség, tehát nem kell Nyírábrányhoz kapcsolni. Egérmutatóra feljöhét a település állapota a gyűjtés idején: „A gyűjtés idején Kisfülöppuszta néven Nyírábrány résztelepülése volt.”

Nyíregyháza Királytelkiszőlők Szabolcs

Javaslat: Nyírtelek (gyűjtési hely), Nyíregyháza nem az. Egérmutatóra megjelenhet, hogy korábban Királytelkiszőlők néven Nyíregyháza külterületéhez tartozott.

Indoklás: A gyűjtés idején (1959) is már Nyírtelek a neve (1952 óta). Valószínűleg az adatközlők a gyűjtőknek az általuk megszokott régi nevet mondták. Amúgy korábban még több más neve volt, pl. Királytelki szőlőskert, Királytelek puszta.

Polgár Szentmargitapuszta Újszentmargita

Javaslat: Újszentmargita (gyűjtési hely), Polgár nem az.

Indoklás: Hasonló eset az előzőhöz, a gyűjtés idején már nem Szentmargitapuszta volt a település neve, de a gyűjtők ezt regisztrálták.

Hertelendyfalva (Vojlovica) rendben.

Székelyszentmihály (Mihăileni) rendben.

Székelyvarság (Vărşag) rendben.

Nagyszelmenc (Vel'ké Slemence) rendben.

Körmend nem gyűjtési hely, de nincs is a térképen.

Haraszti (Hrastin) rendben. A táblázatban már jól szerepel: Hrastin, ez a horvát név. A térképen viszont Harastin van, a szerb név, ami javítandó.

Rétfalu (Retfala). Egérmutatóra: Ma Eszék része.

Rózsásszeg rendben. Egérmutatóra: Ma Milejszeg része.

Ságod rendben. Egérmutatóra: 1963 óta Zalaegerszeg része.

Bodrogycs (Věč) rendben. Ma Szomotor (Somotor) része.

A fentiekhez hasonlóan az összes dűltbetűs kistelepülést revideálni kellene.